

— Hvat dámar tær nýggja ferðamanna-skipið og nýggjasta skipið í føroyska flotanum, NOR-RØNU?

Oskar Hermansson, prentari og útvarpsmaður:

— Av øllum teimum skipum eg havi verið umboð er hetta tað besta. Fyri tað fyrsta kennur tú nærum alla manningina umboð og tað er rættliga hugaligt fyri ein, sum dámar at práta við fólk. Skipið er sera rúmsátt, kanska eru kahytturnar í minna lagi, men meiningin kann ikki vera, at tú á hásumri umboð á einum sílikum stási-ligum fari við so nógvum frýntligum fólki skal sova tíðina burtur. So eg haldi tað man vera rætt, at dentur hevur verið lagdur á at hava sum mest av pláss á teimum stöðum, har tú reikar aftur og fram og steðgar á fyrri at fáa eitt prát ella ein dropa og okkurt etandi niðrum.

Guðbjørg Smith, skrivstovukvinna:

— Eg haldi, at salongirnar eru fantastiskar. Her er hugnaligt og nógv pláss. Tó haldi eg, at forhøllin er alt ov grá og keðilig. Sammeta vit við hana umboð á Churchill, so er tað jú sum nátt og dagur. Her átti at borið til at gjørt tað meira innbjóðandi og vakurt. Bert eitt sum litirnir ger myndina keðiliga og gráa. So her kundi okkurt verið gjørt øðrvisi.

Jørðildið er føroyskt meðan skaldskapurin er alheimsligur

Nú er ovboðið — herferðin móti Williami Heinesen og øðrum listarfólki má steðgast!

sjónarmið

Ídag

Jóannes Dalsgaard, logtingsmaður

Í 1977 fekk spanski rit-høvundin Vicente Aleixandre Nobels heiðursløn í bókmentum.

Hann var valdur burtur úr 4 av heimsins mætastu rithøvundum. Ein av hesum fyra var føroyingurin William Heinesen.

Nakað eftir hetta varð William spurður í einum donskum blaði, um hann ikki var vónbrotin um hetta, og um hann ikki ynskti sær Nobelprisin, sum jú er størsti heiður, sum kann veitast einum rithøvundi.

Hvat svaraði William?

Jú, hann svaraði nakað soleiðis, at ein og hvør rithøvundur sjálvandi fegnast um Nobels heiðursløn. Men samstundis undirstrikaði hann, at tað vildi verið skeiðt at givið sær Nobelprisin. Skuldi Nobels heiðursløn í bókmentum verða latin føroying, so átti hon at verða latin einum av teimum rithøvundum, sum skrivaði á føroyskum.

Hetta úttalisi, sum eftir øllum at døma kostaði honum Nobelprisin, er sermerkjandi fyri menniskjað, rithøvundan og listamannin William Heinesen.

William hevur altíð verið trúgvur móti sínum landsmonnum, altíð stuðlað føroyskari list, skaldskapi og sjónleiki, eins og hann alla sína tíð hevur umboðað okkum føroyingar upp á ein sømuligan hátt úti sum heima.

Hann hevur alt sitt liv virkað millum sínar landsmenn fyri at økja um

áhugan og kærleikan til okkara skrivandi menn og kvinnur.

Sum dømi kann nevast hansara virki í skrivt og talu fyri Janusi Djurhuus, Hans Andriasi Djurhuus, Rikard Long, Chr. Matras og Rasmus Effersøe.

Hansara moralski stuðul og beinleiðis stuðul til sjónleik, tónleik og ikki minst málningalist, kann ikki yvirmetast av okkara samtið og framtíð. Spyr bert tónleikarar ella til dømis ein mann sum Ingolv av Reyni.

Í skaldskapi sínum hevur William fyrst og fremst lýst menniskjuni.

Allar bókur hansara eru livsjáttandi og merktar av trúgv uppá menniskjuna, av samkenslu við øllum Guds skapningum.

Hann er stundum skemtarin, stundum merktur av størsta álvarsemi og djúpum religi-ösiteti.

Persónar og umhvørvi í bókum hansara eru sjálvsagt tikið úr tí umhvørvi, har hann fæddist og vaks upp.

Men samstundis eru bæði persónar og umhvørvi lýst alment sum menniskju upp á gott og ilt í eini verð, sum tilhoyrir allari mannaættini. Hetta er ein forkláringin uppá, at William Heinesen verður lisin í Norðurlöndum, USA, Bretlandi, Fraklandi, Italia, Sovjet, Týsklandi, Føroyum og mongum øðrum londum.

William er ikki ein høvundur, sum ger gjøldur burtur úr sínum landsmonnum, ella sum ger

kristindómin til láturs, soleiðis sum hann nú verður ákærður fyri í fleiri av okkara bløðum.

Var hann tað, so var tað heldur eingin, sum keypti og læs hansara bókur, og slíkar ákætur kunnu bert koma frá fólk, sum ikki hava lisið hansara bókur, ella sum vilja honum ilt.

Harafturimóti er William ein høvundur, sum skapar ein skaldaheim burtur úr sínum uppvøkstri, sum talar til øll menniskju, hvar tey so búgva. Teimum dámar hansara skaldskap og kunnu skulja hann, sjálvt um tey ongantið hava upplivað ella koma at uppliva føroyingar og Føroyar.

Slíkan skaldskap kann bert eitt skald við óvanliga góðum skaldagávum skapa.

Alt samantikið er talan um ein rithøvund og ein listamann, sum ein og hvør tjóð vildi verið stolt av og góð við.

— At William skrivar á donskum hevur ongan týðning í hesum sambandi. Hann hevur einki annað val havt. Sjálvur uppfatar hann seg sum føroying út í odd og egg — eins og ein og hvør, sum lesur hansara skaldskap sær, at jørðildið er føroyskt, meðan skaldskapurin er alheimsligur.

Hvussu fara vit um henda mann, sum hevur gjørt Føroyar kendar fyri tað góða og sum hevur skapt Føroyum størri væl-vild í útheiminum enn nakar annar av okkara landsmonnum?

William Heinesen, heimskendi rithøvundi okkara, hevur sagt sína hugsan um NATO-hervaldið í Føroyum. Henda áskoðanin fall ikki í góða jorð í Dagblaðnum, ið síðan hevur fort ein hetz móti Williami

Vit standa og lita á, meðan hesin 83 ára gamli heiðursmaðurin verður hunddálkaður í Dagblaðnum — skuldsettur fyri líkt og ólíkt og tað í einum so hatafullum og grovum tóna, at ein ikki veit seg hava upplivað nakað líkandi áður her í Føroyum. Ein má aftur til herferðir nazistanna móti listafólki og rithøvundum fyri at finna nakað av samanbera við.

Hvat er hetta fyrri nakað?

Hvat er endamálið við eini slíkar hetz?

Er hetta aldargamla hatur maktmenniskjanna til listamannin? Er hetta ein roynd at ræða ein og hvønn í hesum samfelag frá at koma alment fram við sínari meining? Ella er hetta bara rein øvundsjúka?

Ikki er vist, hvat rætta svarið er. Eitt er tó vist, at henda herferð — henda hetz — eigur at verða steðgað nú.

Ikki tí at William ella fyrri so vitt hini listafólkini, sum eisini verða spilt út, verða minni. Eingin verður minni maður av at verða svertaður í Dagblaðnum, hóast tað ongantið er serliga stuttligt fyri viðkomandi.

Men hetta eigur at verða steðgað, tí hetta er okkum øllum til skomm og skaða, burtur sum heima.

Vit kunnu gera okkara við til dømis ikki at taka eftir Dagblaðnum, ikki at trúgva tí og ikki at keypa ella halda tað, so leingi Óli Breckmann og O.J.

Rólantson ikki bera seg at sum fólk. Vit kunnu eisini gera okkara við at gera okkum sjálvum tann beina, at keypa og lesa bókur Williams. Tær fáast flestallar á føroyskum.

Hvi taka hetta so tungt nú? kann onkur spyrja. Hevur Dagblaðið ikki nú í mong ár forfylgt øðrvisi hugsandi, er tað bert tí tað nú er William, vit mugu tala at?

Svarið er fyrri tað fyrsta, at ofta hevur verið talað at — til fánýtis og fyrri tað næsta at vit eru mong, sum halda, at tað nú heilt einfalt er ovboðið.

Vist hevur Dagblaðið leingi leikað í, spilt mannalagnur og eitrad okkara almenna orðaskifti.

Men einaferð má hetta steðga.

Eitt so lítið men samstundis so opið samfelag sum okkara kann ikki uttan at taka skaða fáa hetta skarn Dagblaðsins borið út um landið í tað óendaliga.

Eg fari tí at enda við einum uppskoti til hampa-fólkini í fólkaflokkinum — nokur eru eftir enn, tað veit eg, um at steðga herferðini í Dagblaðnum nú.

Teir mongu stjórar, reiðarar, yvirlæknar, lærarar og lögfrøingar í fólkaflokkinum, sum vanliga plaga at standa á rað fyrri at sleppa at keypa myndir og klipp Williams kunnu hóskað leggja fyrri — um teir tora!

Tórshavn, 29. juni 1983

Jóannes Dalsgaard

Ein lýsing sæst best í

sosíalínum

Ringið telefon

11820